

Otázky pro bakalářské SZZ z dějin umění

Úvodní instrukce

U státní zkoušky si student/ka vylosuje dvě otázky – jednu z okruhů č. 1–10 a druhou z okruhů č. 11–24. U každé vylosované otázky student/ka nejprve stručně charakterizuje celé období, umělecký styl či směr, představí hlavní principy umělecké/architektonické tvorby a její ideové zdroje a společenské/politické pozadí, významné lokality/umělecká centra, klíčové osobnosti. Následně se student/ka podrobněji zabývá vybranou podotázkou.

1) Umění pravěkých a starověkých kultur

- a) Paleolitické umění v západní Evropě a na území dnešních českých zemí
- b) Neolitická kultura v Malé Asii a v Evropě
- c) Umění Mezopotámie v době sumerské, akkadské a babylonské
- d) Umění Egypta (Stará, Střední a Nová říše)

2) Antické umění

- a) Umění na Krétě a v Mykénách
- b) Umění archaického Řecka
- c) Umění a architektura klasického Řecka
- d) Helénismus
- e) Etruská kultura, umění římského císařství a římské republiky

3) Křesťanské umění a počátky středověké kultury

- a) Raně křesťanské umění
- b) Byzantské umění Cařihradu a Ravenny
- c) Karolinská a otonská renesance, christianizace v českých zemích
- d) Románské umění
- e) Funkce křesťanského umění, ikonografie, umělecká praxe, status umělce

4) Umění středověku

- a) Vznik a vývoj gotické katedrály
- b) Umění za vlády Přemyslovců
- c) Umění za vlády Lucemburků
- d) Pozdně gotické umění za vlády Jagellonců

5) Kultura a umění renesance a manýrismu

- a) Umění quattrocenta
- b) Vrcholná renesance v Itálii
- c) Zaalpská renesance
- d) Manýrismus a umění na dvoře Rudolfa II.

6) Umění baroka

- a) Barokní umění v Itálii
- b) Barokní umění ve Španělsku, Francii a Anglii
- c) Barokní umění v severní Evropě
- d) Zdroje rokoka a jeho základní principy

7) Umění baroka v českých zemích

- a) Architekti českého baroka
- b) Osobnosti sochařství a hlavní umělecké podniky českého baroka
- c) Hlavní představitelé barokní malby
- d) Povaha a specifika barokní tvorby na Moravě

8) Umění, design a architektura 1. poloviny 19. století

- a) Revoluční architektura ve Francii a Prusku
- b) Neoklasicismus a romantický historismus (malířství, sochařství, architektura)
- c) Počátky fotografie
- d) Vznik akademií a veřejných muzejních institucí (v Evropě i v českých zemích)

9) Umění, design a architektura 2. poloviny 19. století

- a) Velká světová výstava v Londýně, hnutí Arts and Crafts a jeho vliv na bratrstvo Prerafaelitů
- b) Architektura historizujících stylů a počátky památkové péče, urbanismus 2. poloviny 19. století
- c) Stavba Národního divadla v Praze a tvorba tzv. generace Národního divadla
- d) Sochařství 2. poloviny 19. století

10) Počátky moderního umění

- a) Barbizonská škola a počátky plenérismu
- b) Impresionismus a pointilismus
- c) Postimpresionismus
- d) Symbolismus v Evropě i v českých zemích

11) Hnutí secese ve střední Evropě

- a) Mnichovská secese, berlínská secese, vídeňská secese (okolnosti vzniku, osobnosti, specifika)
- b) Architektura a design přelomu 19. a 20. století
- c) Sochařství přelomu 19. a 20. století v českých zemích

12) Expresionismus a počátky abstrakce

- a) Skupina Die Brücke (program, tiskoviny, osobnosti, charakteristika, výstavy)
- b) Skupina Der Blaue Reiter (program, tiskoviny, osobnosti, charakteristika, výstavy)
- c) Rudolf Steiner a vliv ezoterních nauk na formování abstrakce
- d) Ruský konstruktivismus a suprematismus

13) Kubismus a futurismus

- a) Kubistická čtyřka
- b) Futurismus, jeho manifesty a reflexe
- c) Kubistické, futuristické a kubofuturistické sochařství

14) Počátky moderního umění v českých zemích (1900–1920)

- a) Počátky abstrakce v českých zemích
- b) SVU Mánes, Osma a Skupina výtvarných umělců
- c) Umění českých Němců, jejich skupiny
- d) Český kubismus a kubofuturismus

15) Česká avantgarda 20. a 30. let 20. století

- a) Architektura a design
- b) Avantgardní fotografie
- c) Tvrdošijní, Devětsil, Surrealistická skupina
- d) Umělkyně a architektky činné mezi válkami

16) Dadaismus a surrealismus

- a) Dadaismus v Žürichu a v Paříži
- b) Psychologická koláž, Der Sturm, Die Kathedrale a Merzbau
- c) Surrealismus, manifesty a Bureau of Surrealist Reserach, akademický surrealismus
- d) Ready made
- e) Výstavy dada a surrealismu a dadaistické filmy

17) Avantgarda, Bauhaus a jeho okruh

- a) Bauhaus ve Výmaru
- b) Bauhaus v Dessau, Bauhaus v Berlíně a Nový Bauhaus v Chicagu
- c) De Stijl
- d) Avantgardní architektura, výstavní kolonie ve Stuttgartu, CIAM

18) Moderní umění na americkém kontinentu

- a) Američtí modernisté a moderní realisté
- b) Moderní fotografie
- c) Architektura a design
- d) Harlemská renesance, Federal Art Project, umění a výstavy Afroameričanů
- e) Umění Latinské Ameriky a muralisté

19) Poválečné světové malířství a sochařství

- a) Abstraktní malba v USA a v Evropě ve 40. a 50. letech 20. století
- b) Existencialismus a expresivně laděná figurace v poválečném evropském malířství a sochařství
- c) Reakce na kulturní průmysl: The Independent Group, britský a americký pop art, francouzský nový realismus
- d) Hyperrealismus v malířství a sochařství od 60. let 20. století do současnosti

20) Umění 40.–50. let 20. století v českých zemích

- a) Skupiny 40. let 20. století v českých zemích
- b) Socialistický realismus v Československu (umění, architektura, design)
- c) Český informel a existenciální proudy v českém umění 50. let 20. století
- d) Skupina Máj 57, EXPO 58 v Bruselu

21) Neoavantgarda a umělecké směry a hnutí 60. let 20. století

- a) Neodada jako provokativní reakce na poválečnou rehabilitaci modernismu
- b) Minimalismus, postminimalismus a arte povera
- c) Konceptuální umění v jeho historické fázi; vztah konceptuálního umění a fotografie
- d) Kritické a angažované umění přelomu 60. a 70. let 20. století v USA a ve světě (s přesahy do dalších dekád)

22) Intermédia, nová média, akční umění

- a) Od akční malby k happeningům. Osobnosti, skupiny a přístupy v akčním umění 50. a 60. let 20. století
- b) Rituál, tělo a identita. Performance art od 60. do 90. let 20. století
- c) Od experimentů k institucionalizaci. Nová média v umění od 60. do 90. let 20. století
- d) Postmediální situace. Digitální média v umění 21. století

23) Umění 60.–70. let 20. století v Československu

- a) Umění abstrakce 60.–70. let 20. století v Československu
- b) Křížovatka, Křížovnická škola a Šmidrové
- c) Umělkyně činné v 60.–80. letech 20. století v Československu
- d) Performance, akce, nová média v Československu
- e) Architektura, design a typografie 60.–70. let 20. století v Československu

24) Postmoderna/pozdní moderna

- a) Postmoderní architektura a design
- b) Postmoderní malířství a sochařství
- c) Poststrukturální postmodernismus na newyorské scéně 70. a 80. let 20. století. Politika identity, apropriace, kritika jazyka (mas)médií
- d) Fotografie 60.–80. let 20. století